

*El control sanitari de
l'alimentació a
Catalunya des d'una
perspectiva històrica:
la contribució dels
veterinaris*

José Manuel Gutiérrez García
Doctor en Veterinaria. Miembro del Centre d'Història de la Ciència
(CEHIC) y de l'Associació Catalana d'Història de la Veterinària (ACHV)

A partir s. XI:

- *ressorgiment ciutats a tota Europa*
- *creixement població genera problemes, com assegurar subsistències*
- *tècniques de producció rudimentàries i sistemes d'emmagatzematge i transport insuficients* → *dificultats per fornir localitats cada cop més pobrades*

Municipis desenvolupen polítiques de proveïments per cobrir necessitats alimentàries dels seus habitants

- *elevat valor social dels aliments*
- *llibre comerç, però en el cas de la carn alguns consells municipals van intervenir el mercat per controlar els preus de venda i minimitzar riscos de descontent social*

mitjans per intervenir proveïment carn

1) garantint pastures per al bestiar (per disposicions reals o municipals)

- *Ciutat de València molt deficitària en carn: disposició reial afavorint ramaders capital que podien gaudir de pastures en tot el regne València*
- *conflictes amb localitats veïnes*

mitjans per intervenir proveïment carn

- *municipis augmenten “bovalars”
(parcel·les només pels ramats locals)
p. ej., conflicte en 1395 amb Sagunto*
- *València envia representants pel
“perjudici de nostres cabaners e
carnicers...” per tractar amb Sagunto
sobre la “moderació e condicions del
dit bovalar”*

mitjans per intervenir proveïment carn

2) municipis nomenen “administradors de les carns”, encarregats compra de bestiar per a les carnisseries

- s'evitava així que carnisser, amb l'excusa de falta de bestiar, adoptessin posició de força en negociar amb consells preus de carn

mitjans per intervenir proveïment carn

- *compra per administradors exigia posterior distribució entre carnisseros*
- *“triador” (funcionari encarregat repartir els caps de bestiar)*
- *“corral del triador”: lloc on s’escollia el bestiar per destinat el corresponent a cada carnisseria*

- *caça major es venia a carnisseries*
- *caça menor i volateria al mercat*

*“E la caça deguen vendre al Portxe que
es en lo Mercat de Valencia, segons
que ya es establit en lo mes prop
passat, salvan cervo o cabro montes,
lo qual se vena en la carnicería
segons que es acostumat, a VI diners
la libra e non pus” (Consell Ciutat 1238)*

*“Que ningú que vena perdius, conills e
tot altre quasevol cosa, que no gosen
ni presumixquen vendre la dita cosa
en ninguna part de la present ciutat,
sino en lo dit mercat”*

(mustaçaf, 1665)

*a més de les carnisseries, hi havia la
“Taula del Rafalí” per a la venda de
carn somorta*

- carn salada i sense preu fix

- carn fresca a meitat de preu

*“... de huy enavant no es done a la
Taula del Rafalí molto algu per estar
flach” (Consell Ciutat 1668)*

particularitats sobre venda de carn reflectits acords consells municipals

alguns ajuntaments van regular compravenda d'embotits

Barcelona (1448) imposa l'ús de budells i carns d'origen porcí, i no d'un altre animal, per elaborar llonganisses i botifarres destinades a la venda, estipulant una multa de 20 sous per als infractors

particularitats sobre venda de carn reflectits acords consells municipals

algunes localitats prohibien que dones tallessin la carn a les carnisseries

“... Que ninguna dona o fembra no gos tallar carns de ninguna natura en les taules de la carniseria a pena de deu sous” (Consell Vila-real, Castelló, 1326)

control higiènic-sanitari de la carn

A càrrec del mustacaf (procedent sovint del gremi dels tallers)

la seva funció era àmplia i complexa i, a vegades, disposava d'ajudants:

- *inspector de pesos i mesures*
- *assegurar qualitat i preus aliments*
- *d'altres*

assegurar qualitat carn

No vendre:

- *carns somortes*
- *carn de porc amb mesell (cisticercosi)*
- *carns repugnants: prohibit venda de verro i especificar si truges no castrades*
- *venda d'unes carns per altres, etc.*

assegurar qualitat carn

“... ne tinguen ne venen carns mortehines en la carniceria, ne corrompudes, ne sobreposades, ne farsides, ne inflen algunes carns... Si contra aço faran donen XX sols, dels quals haia la Cort la terça part, el Comu de la Ciutat la terça part, et aquell a qui sera venuda la terça part.”

assegurar qualitat carn

“Item han ordenat per tolre corrupcio a les gents, que carn de porch o de truja salada o frescha, que sia pudent o mesella, alcu no gos vendre en la Ciutat ne en son terme, e qui contra fara, pagara per pena per quantesque vegades contra fara, XX sol. E, ultra aço perdra la carn, la qual sera gitada al vayll per tal que no pusca dar corrupcio a les gents”
(1337)

assegurar qualitat carn

“... que ningun carniçer ne altra persona alguna sia gosada per si ne per altres, vendre carn de porch dels que han acostumat a servir per a casta, los quals vulgarment son appellats barracos.”

assegurar qualitat carn

“... tot carniçer que dins la ciutat, o defora en los ravals de aquella tallarà o vendrà, o vendre farà carn de porch fresch, o salat: sia tengut, e haia de dexar del senyal de la vergua del porch en cascuna mitad de aquell, perço que frau o engan sia squivat, que carn de truja no puixa esser venuda per carn de porch.”

Que si algun carniçer sera tan temerari o foll en vendre carns d'ovella per carns de moltó, o carns de truja per carns de porch, o carns de cabra per carns de cabró, ultra les penes... que nuu, en bragues, corregue per la ciutat publicament, a son de trompeta, portant un trocz d'aquella carn al coll, dient lo corredor: Aquest es lo carniçer qui per frau venia unes carns per altres.” (11-08-1337)

Segle XIX

- *higiene aliments sota política local*
- *mitjans s XIX entitats locals comencen a perdre potestat legislativa sobre reconeixement higiènic aliments*
- *Corpus legislatiu adreçat a harmonitzar control sanitari aliments*

Segle XIX

- *1859 1ª normativa estatal que obliga ajuntaments nomenar veterinaris per reconèixer les carns*
- *alguns ajuntaments ja disposaven de veterinaris - inspectors*
- *BCN, 1848, Esteve Galofre*

Segle XIX

- *finals 1870s inspectors de carns de BCN no són veterinaris: preocupació consumidors s/t frauds i adulteracions*
- *situació freqüent municipis petits*
- *situació canviarà per qüestions de caire científic i sociopolític*

Segle XIX

- *consolidació corrent pensament mèdic postulava petits éssers en aparició d'algunes malalties*
- *desenvolupament parasitologia i micologia va afavorir translació mimètica concepte especificitat etiològica a altres malalties en les quals el microscopi no era capaç de revelar l'agent causal*

Segle XIX

- *transmissió zoonòtica per ingestió carn confirmada algunes parasitosis*
- *veterinaris subratllen només ells capaços garantir salut pública buscant paràsit implicat*
- *advertències també en malalties no parasitàries: carboncle (àntrax), TBC...*

Segle XIX

“... y de hallarse el animal en algunas ocasiones con los pulmones cuajados de tubérculos o sea en el último grado de tisis pulmonar? En Barcelona se permite la matanza de estas reses y pásmense nuestros lectores! Inutilizando tan sólo el órgano enfermo”

parasitologia accelera organització inspecció veterinària aliments 1870s

- *cisticercosi o lepra*

- *triquinosis*

bestiar porcí

diaris informació general

- escorxadors BCN sense veterinaris, ni el de porcí (*Gaceta de Barcelona, 1876*)

“*¿Considera el Sr alcalde que las carnes de un cerdo leproso dejan de ser perjudiciales a la salud pública, con sólo saturarlas con abundancia de sal? ¿No sabe que en virtud de semejante disposición expone al público a sufrir la tenia solium, y que la ciencia considera nocivo el uso de cerdos leprosos?*

(El Zookeryx, 1876)

1er brot triquinosi a Espanya: impacte científic i mediàtic enorme

- *Villar del Arzobispo (València), 1877:
triquina confirmada al laboratori!*

porc farmacèutic del poble

aprox. 30 afectats amb 4 defuncions

1er brot triquinosi a Espanya: impacte científic i mediàtic enorme

- *informació regular característiques científiques malaltia i nous casos a la premsa general i especialitzada*
- *paradoxa: escàs impacte sanitari i econòmic però gran ressò mediàtic*
- *veterinaris interès “corporatiu”, però per què a la premsa general?*

1er brot triquinosi a Espanya: impacte científic i mediàtic enorme

*Per característiques “especials” que
concorrien a la seva aparició?*

- *porc: optimització residus alimentaris
i transformació en font de proteïnes*
- *matança: acte festiu amb familiars,
amics i veïns*
- *triquina: goig transformat en tragèdia*

1er brot triquinosi a Espanya: impacte científic i mediàtic enorme

- *seguiment zoonosi s/t pels veterinaris*

*Joan Arderius, “De las triquinas y de la
triquinosis en el hombre y en los
animales” (1878):*

- *sorpresa! per considerar-s'hi forana*
- *descriu cicle biològic del paràsit*
- *diagnòstic animal mort*

VETERINARIS amb MICROSCÒPICS

tecnificació de la prevenció

- *Arderius, veterinari escorxador Figueres sol·licita microscopi per reconèixer carn porc*
- *ajuntament el compra*
- *Figueres exemple pels veterinaris de BCN que reclamen microscòpics pels inspectors de la ciutat*

tecnificació de la prevenció

- *ajuntament BCN adquireix microscopi i també altres localitats*
- *hipotètic perill fou suficient perquè l'anàlisi microscopic carns porcines es convertís en una realitat als escorxadors de les principals ciutats catalanes*

veterinaris: triquinosi oportunitat per assentar “de facto” bases d'un servei d'inspecció només per a ells

manteniment ambient de preocupació mitjançant dues estratègies:

- **proporcionant coneixements científics sobre parasitosi de forma periòdica**
- **informant nous episodis (publicació estadístiques escorxador de BCN sobre porcs examinats al microscopi)**

metodologia científica, sistemàtica i rigorosa amb que premsa veterinària va caracteritzar tasca veterinaris central per vincular monopoli professional amb garantia sanitària

Así, al escorxador de BCN s'exerceix, “la más activa vigilancia en el reconocimiento de las carnes de este animal, no permitiéndose la salida de ninguno de ellos que previamente y de una manera escrupulosa no se haya examinado con el auxilio del microscopio. Es de aplaudir la medida, pues tratándose de la triquinosis, toda precaución es poca.”

*triquinosis: paradoxa, malaltia de moda
i alhora desconeguda*

*faltava element fonamental: la troballa
d'un paràsit resistent a treure el cap*

*¿qüestió de temps? millor no esperar!
ajuntament BCN (veterinaris?) petició
municipis veïns perquè li enviïn
mostres si apareixes algun cas*

*- gener 1879: 1er cas a BCN, i poc dies
després es detecta 2^{on} porc afectat*

conseqüències 1er positiu a BCN

“Los matarifes holgando; en plena vacación el matadero; las tiendas de este artículo desiertas; los tocineros en perspectiva de ruina. Libros, memorias, artículos y opúsculos, al estudio de la trichina dedicados; públicas conferencias en los centros literarios y científicos; repartos de folletos a las criadas, en las calles, tiendas, plazuelas y mercados.”

*(Ramon Coll Pujol, Catedràtic fisiologia,
Facultat Medicina Parcclara)*

conseqüències 1er positiu a BCN

- *nungrosos consistoris catalans compren microscopis*
- *d'altres paguen desplaçament als veterinaris perquè estudiïn triquina en viu*
- *BCN estén inspecció carns als mercats*

conseqüències 1er positiu a BCN

“Revista Universal Ilustrada”:

- *exposa mostres carn amb triquines perquè veterinaris hi vegin el paràsit i aprenguin maneig microscopi*
- *s'hi ofereixen triquinoscòpies gratuïtes per garantir carn saludable*
- + *100 cartes en una setmana de metges i veterinaris sol·licitant informació*

conseqüències 1er i 2^{on} positiu a BCN

- *pànic ciutadania i impacte negatiu en productors barcelonins carn porcina*
- *sindicat “Unión Barcelonesa de las Clases productoras” encarrega urgentment reputats especialistes BCN elaboració fullet amb consells higiènics aplicables a circumstàncies del moment: “Instrucción popular sobre el uso de la carne de cerdo”*

“Instrucción popular uso carne cerdo”

- *4 sanitaris accepten encàrrec perquè por, i no raons d'índole científica, comprometien branca indústria BCN*
- *missió delicada (perquè tenien que lluitar contra el pànic, “que tiene más de terco que de razonable”) alhora que fàcil (perquè el pànic a BCN era 1) injustificat 2) injust, 3) atemptatori contra salut pública)*

“Instrucción popular uso carne cerdo”

pànic injustificat

- cap cas a BCN en humans! (gràcies als veterinaris)

“Es decir, que el vecindario se ha alarmado porque la autoridad vigilaba; cuando lo racional sería alarmarse viendo a las autoridades en descuido”

“Instrucción popular uso carne cerdo”

pànic injust

- perquè detecció porcs positius gràcies a diligència ajuntament BCN: compra immediata microscopi després de succès de Villar del Arzobispo

“El público pues, exagerando el celo higiénico, absteniéndose en absoluto del susodicho alimento, no ha sido justo con la autoridad”

“Instrucción popular uso carne cerdo”

pànic atemptatori contra salut pública

- perquè privació carn porcina podia posar població en una d'aquestes situacions que:

“con el nombre de carestías, han ejercido siempre triste influencia en la salud del vecindario”

- mentrestant, premsa veterinària BCN dóna notícies porcs + altres ciutats, però sense conseqüències gràcies a les tasques d'inspecció
- funció higiènica veterinaris encara més evident quan es declaraven brots en humans associats a manca de reconeixement veterinari:

Cadis, escorxador clandestí

triquina: convergència d'interessos professionals i científics

producció ciència

- manca tradició veterinària s XIX en treball experimental va tenir 1er conat de canvi a propòsit del paràsit

- 1) transmissió experimental triquines a animals diferents espècies*
- 2) contagi vertical*
- 3) necropsies*

triquina: convergència d'interessos professionals i científics

- **Darder Llimona transmissió a rates**

**SÍ rates alimentades amb carn fresca,
NO amb carn parasitada en salaó**

- + **ratificat per metges i veterinaris**
- + **exposició pública BCN triquines**
- + **cartes metges interessats malaltia**
- = **1as observacions microorganismes per metges promogudes pels veterinaris**

veterinària positivista i “oportunitats” del modelo explicatiu parasitari

- s. XIX *parasitologia de ciència descriptiva a ciència explicativa*
- *parasitologia i micologia articulen marc teòric explicatiu teoria contagi animat, fenomen sospitat des de feia segles però no demostrat*
- *evidències de contagi i d'especificitat causal a partir d'un patogen viu*

veterinària positivista i “oportunitats” del modelo explicatiu parasitari

- *això no suposaria canvi pensament científic de postulats ambientalistes*
- *fins finals s. XIX no es qüestiona de debò la doctrina miasmàtica*
- *parasitologia paper important en establir relació:
“organisme viu - malaltia”*

veterinària positivista i “oportunitats” del modelo explicatiu parasitari

- *substitució miasmes per contagi viu procés lent, probablement més entre els metges que entre els veterinaris*
- *vets a favor la importància política i social de la lluita contra triquinosi*
- *veterinaris adaptació accelerada a praxi positivista mitjançant “caça” microscòpica del paràsit*

veterinària positivista i “oportunitats” del modelo explicatiu parasitari

- Dr Robert (1890) explica funcionament bacil còlera a partir model triquina
- subratlla novetat examen microscòpic femtes per confirmar diagnòstic
- procediment que provocaria la rialla de molts dels seus col·legues “a mandíbula paciente”

veterinària positivista i “oportunitats” del modelo explicatiu parasitari

*- aquests nous mitjans diagnòstics
formaven part de labor quotidiana
d'alguns veterinaris, especialment
des de R.O. 9/10/1883 prohibint la
matança de porcs en pobles on:*

*“el Ayuntamiento no tuviese para el
servicio de inspección de carnes los
instrumentos que la ciencia aconseja
como necesarios.”*

veterinària positivista i “oportunitats” del modelo explicatiu parasitari

- *aquestes anàlisis microscòpiques van simbolitzar/significar dur a terme unes pràctiques científicamente actualitzades i professionalment útils, convertint-se en un estímul perquè alguns veterinaris apliquessin les noves tècniques i renovessin els seus hàbits de treball quotidià*

veterinària positivista i “oportunitats” del modelo explicatiu parasitari

- fi 1870s (*paradigma ambientalista encara vigent*), triquinosi va afavorir que model explicatiu *contagi animat anés impregnant pensament mèdic*
- aquest apropament primerenc a nova forma d'entendre *contagi més ràpid entre els veterinaris*

veterinària positivista i “oportunitats” del modelo explicatiu parasitari

- *R. O. 16/7/1878, “la más exquisita vigilancia para que no se permita el despacho de cerdo que no aparezca al reconocimiento pericial en las mejores condiciones sanitarias”, i d’altres posteriors similars*

van facilitar inclusió descobriments món microscòpic en base científica d’inspecció alimentària

veterinària positivista i “oportunitats” del modelo explicatiu parasitari

- *normatives conformen suport legal en què labor preventiva veterinaris va exigir adaptació immediata a:*
- *mentalitat positivista*
- *plantejaments derivats de pràctiques de laboratori*

veterinària positivista i “oportunitats” del modelo explicatiu parasitari

- *paper protagonista aparells tècnics*
- *1ers anuncis microscòpis especials per descobrir triquines (200-900 reals)*
- *medicina de laboratori caracteritzada també per altres dispositius:
preparacions microgràfiques...*

polèmica amb Madrid

- comentari “*La veterinaria española*”
incapacitat de VER CON CLARIDAD
triquines mostres enviades
- *BCN se subratlla que almenys hi han*
aconseguit veure-les “confusas” i que
propera vegades que els hi enviïn
carn parasitada s’hauran de complir
dues premisses:
  - 1) descobrir un altre porc afectat

polèmica amb Madrid

2) “y sobre todo cuando [las triquinas] salten de la carne y por sus danzas, movimientos y serpenteos se hagan visibles sin necesidad de microscopio, entonces tendremos una viva satisfacción en remitirles otra porcioncita de aquella sustancia, encerrada en un bote herméticamente, para que los traviesos animalitos no vayan a escaparse en el viaje.”

polèmica amb Madrid

- *es publica notícia escola Toulouse confirma presència triquines mostres enviades des de BCN*
- *informacions oposades i publicades una al costat de l'altra, semblaven voler subratllar competència desigual entre professorat escoles espanyola i francesa*

polèmica amb Madrid

- *polèmica agra quan es dubta de tota la feina feta sobre triquinosi a BCN*

“a ciertos madrileños no les cabe en la mollera que nosotros, oscuros provincianos, hayamos podido descubrir la triquina en dos cerdos sacrificados.”

- *assoliments d'uns evidencien carències d'altres*

polèmica amb Madrid

contrastos rauen, entre altres coses:

- *veterinaris de Catalunya tenien bons microscopis per realitzar inspeccions*
- *recerques fetes a BCN a propòsit de la triquina amb resultats ja coneguts*
- *experiments que Arderius estava duent a terme escorxador Figueres...*

polèmica amb Madrid

“Pero lo más singular del caso, lo que nos tiene absortos, es que se haya afirmado con cierto desdén en la coronada villa, que todo lo que se ha dicho y obrado en Barcelona sobre los dos cerdos triquinosos es una solemne paparrucha.”

polèmica amb Madrid

- *dissipar clima desconfiança, Darder viatja Madrid amb conill viu infestat experimentalment amb triquines*
- *demostrar els seus mètodes de treball davant col·legues madrilenys, claustre escola veterinària convoca reunió “del elemento veterinario” per reconèixer viu i mort conill parasitat*

polèmica amb Madrid

- *nombrosa assistència: professors, veterinaris militars, inspectors carn..*
- *durant sessió, tots els assistents van tenir oportunitat d'observar, amb l'ajut de tres potents microscopis, triquines enquistades músculs conill*
- *vaaprofitar per mostrar relació entre cisticercosi porcina i solitària dels humans*

polèmica amb Madrid

- *va col·locar sota lupa microscopi carn leprosa conservada en salaó i els caps de tres tènies humanes*

“Mis comprofesores pudieron convencerse por medio de un detenido examen, de que el grano que caracteriza la lepra en el cerdo no es otra cosa que la cabeza de la tenia, que ha de desarrollarse al ser introducido en el aparato digestivo humano, siempre y cuando conserve ➔

polèmica amb Madrid

→ *su vitalidad. Con este experimento pretendí demostrar que sabíamos distinguir perfectamente las enfermedades lepra y triquinosis, por conocer la distinta naturaleza de una y otra, y que no las habíamos confundido, como se ha pretendido por algunos.”*

sessió experimental a Madrid

- *poc després es va realitzar una altra sessió experimental al mateix escenari però amb la presència d'una bona part de la plana major de l'estat en qüestions sanitàries*
- *casi tots els membres del Reial Consell de Sanitat, representats de la Reial Acadèmia de Medicina, etc...*

sessió experimental a Madrid

*comprovació si gats, gallines, coloms...
alimentats amb carn infestada
havien contret el paràsit:*

- *amb conill sacrificat sessió anterior*
- *dues mostres rates (estat putrefacció i
altra conservada en salmorra)*

sessió experimental a Madrid

- *acte va començar demostrant “a tan selecta reunión” la presència del paràsit en una extremitat del conill portat des de BCN*
- *després examen aparells digestius dels animals-cobai, trobant-s’hi triquines en alguns dels alimentats amb el conill (producte fresc) i no en cap dels que havien menjat carn dels rosegadors (putrefacta i salmorra)*

Conclusió I

Sembla clar, per concloure aquest apartat, l'obstinació d'alguns veterinaris catalans per aproximar la seva disciplina al nivell de la veterinària europea, i no només des d'un punt de vista teòric. L'activitat desplegada per aquest petit grup d'inspectors representa una raresa en la societat científicamente dependent de l'Espanya d'aquesta època.

Conclusió II

La incorporació de noves tècniques per millorar el reconeixement efectiu de les carns va ser complementada amb un interès per assimilar alguns aspectes relacionats amb la producció de ciència, un camí que van iniciar des d'un escorxador i sense una institució acadèmica que actués com a aval.

LA DEMANDA SOCIAL D'UN VETERINARI SANITARI

- *triquinosis va marcar trànsit veterinari centrat en curació animals a altre també interessat característiques presents en aquest un cop sacrificats*
- *presència paràsits i alteracions post-mortem claus per establir criteris més uniformes sobre perill carns*

LA DEMANDA SOCIAL D'UN VETERINARI SANITARI

- *competència exclusiva veterinaris per dictaminar salubritat carns reconeguda en varies normatives estatals des de mitjan s. XIX (la 1ª per R.O. 24-2-1859)*
- *gestió control sanitaris dels aliments assumpte de competència municipal*

LA DEMANDA SOCIAL D'UN VETERINARI SANITARI

- *marc normatiu va propiciar notable disparitat entre ordenances locals, que no sempre van complir amb el que estava legislat*
- *nombrosos ajuntaments van continuar confiant serveis reconeixement carns a col·lectius variats (reflectit actes nomenant inspectors)*

LA DEMANDA SOCIAL D'UN VETERINARI SANITARI

- *fins dècada 1880, vigilància aliments més relacionada amb control fraus que amb preceptes higiènics*
- *canvi orientació inspecció aliments origen animal catalitzat per demanda professional amb capacitat (científica i tècnica) detectar carns amb paràsits*

INICI MONOPOLI PROFESSIONAL

LA DEMANDA SOCIAL D'UN VETERINARI SANITARI

- *existència públic ben informat*
- *cobertura amplia malaltia i de nous brots a la premsa general barcelonina*
- *se n'extractaven a premsa veterinària per posar de relleu necessitat tenir personal ben capacitat per deturar nou problema sanitari*

Demanda social veterinari sanitari

LA VANGUARDIA

- s'hi pot deduir nivell d'informació població suficient per configurar públic sensible al problema de carns porcines
- 1880s *La Vanguardia* no es va limitar a proporcionar informació sobre nous casos, sinó que també va difondre coneixements sobre malaltia i

LA VANGUARDIA

- març 1881, ampli article triquinosi
- missió utilitària i civilitzadora premsa tenia “en estos críticos momentos cap a la societat, “pues téngase en cuenta que el mal de la triquinosis es uno de los más desastrosos de cuantos combaten a la humanidad.”
- perillós costum obrers i món rural menjar carn crua o poc fumada

LA VANGUARDIA

- *referència classe obrera NO deu interpretar-s'hi com factor desigualtat social predisposant a malaltia*
- *fins i tot, és possible risc contraure parasitosi fos major classes benestants, atès accés més fàcil a proteïnes animals*
- *cròniques primers episodis relaten com*

LA VANGUARDIA

- *Villar del A.: porc farmacèutic poble*
- *cas posterior a Cartagena, premsa va destacar entre els morts hi eren el germà i cunyada d'un il·lustrat metge*
- *però 1er cas BCN altre costat escala social, ja que premsa va destacar misèria mort i família, sospitant-s'hi que vídua “está también atacada del terrible mal.”*

LA VANGUARDIA

- *estratègies educatives/“civilitzadores” no vam deixar de banda principis comercials de caire proteccionista*
- *incidència més elevada nord Pirineus argument periodístic per suggerir restricció importació carns de França*
- *notícia acció letal fred sobre triquines es va interpretar com a aval industria xarcutera alta muntanya de Catalunya*

LA VANGUARDIA

“Así pues, nada tiene de extraño que de todos los embutidos elaborados en la comarca de Vich, no haya habido uno solo que fuera triquinado, y hay que tener en cuenta que aquel punto produce muchos miles de quintales de embutidos.”

(La Vanguardia, 4 mar 1883)

LA VANGUARDIA

- és probable que familiaritat d'opinió pública amb zoonosi influís en títol d'una comèdia que es va representar escena barcelonina durant diferents anys de la dècada de 1880:

“Triquines i fil·loxera”

LA VANGUARDIA

- *triquinosis llenguatge popular en sentit figurat, clau d'humor i amb connotació negativa*
- *paràsit metàfora de l'enveja (“triquina social”), ridiculitzar seguidors partit polític, a un alcalde...*
- *1900 s'affirma que la malatia es devia a “un gusanito de un par de mm de longitud, casi nadie lo ignora hoy.”*